

Till
Kulturdepartementet
Statsrådet Jeanette Gustafsdotter

Yttrande och begäran om företräde till Kulturministern

Särskilt yttrande gällande tidsnöd och bristfälliga ekonomiska resurser i genomförandet av Sannings- och försoningskommissionens uppdrag.

Svenska Tornedalingars Riksförbund – Tornionlaaksolaiset (STR-T) följer arbetet med Sannings- och försoningskommissionen för tornedalingar, kväner och lantalaiset och lämnar härmed ett yttrande till följd av de ansträngda förhållanden som nu råder inom kommissionsarbetet. Förbundet ser med mycket stor oro på de bristande resurser och knappa förutsättningar att utföra det givna uppdraget samt den ovilja hos Kulturdepartementet att skjuta till nödvändiga finansiella medel och rimlig tid till utförandet av uppdraget.

Direktiven för Sannings- och försoningskommissionen utarbetades tillsammans med STR-T. Dessa antogs i samförstånd och båda parter var nöjda med utfallet. Den angivna tidsramen för utredningen har under arbetets gång visat sig vara dåligt avpassad till uppdraget beskrivet i de omfattande direktiven. Tidsplaneringen, som sträcker sig fram till slutredovisningen i maj 2023, kommer inte att hålla med de givna förutsättningarna och är sedan en längre tid redan överskriden.

Ordförande och sekretariatets vädjan om förbättrade förutsättningar har inte hörsammats. Påtryckningar med hänvisning till den akuta situationen har inte blivit tagna på allvar då resultat uteblivit. Förbundet bedömer situationen som råder inom kommissionens arbete idag som prekär och mycket tyder på en eskalering. Sekretariatet är så kraftigt överbelastad av arbetsuppgifter att kommissionärer blivit intagna till att utföra sekretariatets arbetsuppgifter. Något som kan sätta utredningens oberoende och trovärdighet på spel. Den ideligt stigande arbetsbelastningen på tjänstemännen i sekretariatet riskerar bli en allvarlig arbetsmiljöfråga och bör även ur arbetsgivarperspektiv uppmärksammas. Åtgärder bör vidtas.

I dagsläget är ett 80-tal av totalt 160 intervjuer genomförda. Samtliga ska utföras, refereras i skrift och analyseras. Med befintlig tidsram och befintliga personella resurser ser STR-T detta som en omöjlighet. Det som kommissionen nu behandlar är den delen som berör sanningen. Delen som berör försoningen har, enligt uppgifter som förbundet fått ta del av, överhuvudtaget inte hunnit nämnas. Utöver de enskilda intervjuerna ska även 10 forskaruppdrag inom tematiska områden genomföras, redovisas och analyseras.

Förbundet uppmärksammar också att den samiska Sannings- och försoningskommissionen erhållit betydligt mer tid och resurser redan för sannings-delen och då återstår finansiering för försoningsdelen. Kritiken riktar sig inte gällande de medel som den samiska kommissionen erhållit för sitt viktiga arbete utan gällande den påtagliga obalans i fördelningen de nationella minoriteterna emellan. Det faktum att den meänkielitalande minoriteten är större till antalet än den samiska minoriteten och parallellt utsatts för samma typ av övergrepp och kränkningar talar för att minst samma förutsättningar för en god utredning rimligen bör gälla. I dagsläget är förutsättningarna inte ens liknande. Resonemanget till denna ojämna fördelning vore önskvärt att få ta del av. Den orättvisa resursfördelningen riskerar att stärka befintliga motsättningar som skapats av statens historiska inblandning i minoriteternas leverne och genom nu pågående uteslutning och negligering av den ena minoriteten i den starkt berörande sakfrågan gällande översynen av rennäringslagen.



Begäran om företräde till Statsrådet

Detta akuta läge kräver aktion från ansvarig makthavare. STR-T anholder därför skyndsamt om ett möte med Kulturministern med anledning av den akuta resursbrist som sedan länge förevarit i Sannings- och försoningskommissionen för tornedalingar, kväner och lantalaiset.

Dag som ovan

Inger Jukka
Ordförande
Svenska Tornedalingars Riksförbund - Tornionlaaksolaiset

Eva Kvist
Verksamhetsledare
Svenska Tornedalingars Riksförbund - Tornionlaaksolaiset

